

Nro. 52.

A' FELS. R. CSÁSZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Pénteken Decembernek 27-ik napján,
1799-ik esztendőben.*

Elegyes Levelek.

*Krakau, 11. Déc. — „A' Palatinus ö Fő H.ge
24-dikben érkezik ide; a' késérői ö Fő H.gének oly
számosok, hogy minden stáziókonn 200 lovak ren-
deltettek számokra. Gub. Cons. Gr. Wurmzer,
ma indúlt-el innét a' fő utazók' fogadására Teres-
polhoz.“*

*A' Svéviai Kerületből : — A' Würtembergi
Hertzeg egy Rescriptumot botsátott 30. Nov. a'
maga jobbágyaihoz, a' melyben az iránt való ne-
hézségeit terjeszti elejekbe, hogy a' tartomány'
Rendjei magokat ö Hertzegségéhez, a' maga ural-
kodásra való lépésétől fogva örökké törvénytele-
nül viselték, 's-hogy nevezetesen mostan, a' - mi-
dön, mint hűséges Birodalmi Rend, a' tartomány'*

F f f

védelmezésére tett rendelkezései által a' Császárhoz és Birodalomhoz való köteleffégeit bé-tölteni akarta volna, magokat nékie ellenébe szegeztek: a' mely hibás magok viselete arra indította őtet (igy szoll a' Hertzeg), hogy a' Rendek' gyűlését el-
 ofzlassa., — „Károly K. Fő Hertzeg (igy irnak *Donauschingen*ből 17. Déc.), halá Istennek frissen vagyon. Bé következvén itt is a' hideg napok, a' fegyveresek sűrütéli szállásokra osztattak, ugy, hogy az első meg-intetődésre özfize gyűlhessenek. A' fő hadi-szállás most még itt marad. A' Frantziák' mozgásai, a' Helvetziában uralkodó nagy szükségre való nézt, szoros szem-ügyenn tartatnak, ne hogy az éhségtől kényszerítettvén, *Szöviai* ellen próbát tehessenek. Gr. *Sztáray F. M. L. Bruchsal* körül állapotodik-meg seregével. — „Itt, *Károly* ő K. Fő Hertzegségének egy Irása olvastatik a' köz. levelekben, melyben arról tudositja a' Fő Hertzeg *Lecourbe* Frantzia Generált, hogy némely Moguntziai Vál. Fejedelmi Insurgensek a' Frantziákhoz hadi fogságra esvén, ezektől bajonét-döfések által meg-öldököltettek légyen, a'-mikor ellenben ezen Insurgensektől a' nállok fogságban lévő Frantziák egész emberiséggel traktáltatának. Meg-eshetik ugyan, hogy az e'-féle dolgok a' Frantzia vezér' hire nélkül estek, hanem, hogy többször ne essenek, jelenti ő Fő H.ge, hogy ezen Insurgensek, a' Német Birodalmi katonaságnak segítésére fogván fegyvert, éppen ugy a' katonák közzé számláltathatnak, mint a' Frantziáknál a' Conscriptusok és Nemzeti Gárdistak; melyhez képpest ezekhez egy formájú hadi jussok vagyon; 's-meg is kívánja ő Fő Hertzegsége, hogy ezen jussok szerént traktáltassanak, külömben kéntelenítettik ő Fő H.ge is, ugyan annyi számu és olyan rangu Frantzia fogjokat meg-lövöldöztetni, mint a' mennyi és a' milyen rangu Német Insurgensek a' Frantziáknál meg-öltetnek.

Genuából: — Mitsodás állapotban lehettek

a' Frantzia katonák az *Olosz* tábornál ezen elfz-
tendői táborozásnak vége felé, meg-ítélhetni ab-
ból a' proclamátzióbol, melyet az ő vezérjek
Championet, a' vezérségnek le-tétele előtt intézett
hozzájok: — „Pajtásim! (igy szoll ő) *Brumaire*'
18-dika és 19-dike (9. és 10. Nov.), minden Fran-
tzia szivekben fel-elevenítették a' reménséget, és
belétek is ujj bátorságnak kell ezen napok által
öntettetni. A' ti inségeitek meg szűnnek. A' ben-
neteket terhelő szenvedéseknek el-enyésztetésekre
szükséges minden némü segítségéket, nem kérem
én többé hijába, Nem soká, nem léztek ti az
éhség' ifzonyuságainak ki-tétettelve. Fogtok ru-
hát, zsóldot, eléséget, vasat, és onot, az ellenség'
meg-győzhetésére kapni. *Bonaparte*, Frantzia
Ország' Hérossa, egy olyan Orzágló-széknek tagja,
mely abban foglalatoskodik, hogy a' haza meg-
tartattallék, és az ő védelmezőinek módok
szolgáltattassanak arra, hogy éljenek, és győze-
delmeskedjenek. Pajtásim! mostan utóljára kér-
lek benneteket még egy néhány napi türedelemre.
Nem fogtok várokozásaitokban meg-tsalattatni.
Gondoljátok-meg, hogy azon időben is, a'-mikor
Olosz orzágnak meg-hodoltatására meg-indulta-
tok, *Génua*'nak bértzeinn éppen ily ifzonyu álla-
potban voltatok. Tudva vagynak *Bonaparte* előtt
a' ti szükségéitek és szenvedéseitek, 's-ha szintén
ő távol vagyon is tölletek, tsak ugyan az ő elze
fogja a' ti mozdulásaitokat igazgatni.” — *Génua*'
várossától Gen. *Championet* az ő módjok szerént
ugy butszott-el, hogy: 25,000 Frantziáknak egy
hónapra kivántató zsóldot, továbbá 25,000 Liv-
rákat, 25,000 pár zipököt, ugyan énnyi kaputot,
és 1,200,000 puska-töltést, haladék nélkül szolgál-
tasson ez a' város az ő vidékeinn fekrő 25,000
fejeből álló Frantzia sereg' számára.

Pétersburgból. — „Nov. 11-dikénn a' Császári
palotában közönséges gyűlése tartatván a' Csá-
szár' præsidiuma alatt a' Kormányozó Senátus-
nak, ennek alkalmatossággával ki-jelentette a' Csá-

szár, hogy *Sándor* Nagy Hertzeg ezen gyűlésben ez után mindenkór meg fogna jelenni, a'-mint is ebben az első helyet ezennel el is fogná foglalni. „Ugyan azon hónap' 19-dikénn a' *Nagy Pétertől* fel-állított Püspöki Synodusnak is a' *Gatschi-nai* palotában egy gyűlése tartatván, ennek ez vólt első fzerentseje *Pál* Császárt a' maga gyűlésében látni, a' midőn is, *Theophilactus* Archimandrita, mint Synodus' tagja, *Kalugai* Püspökké nevezte-tett a' Császártól.

Török Birodalom.

Folytatása az Egyiptomi tárlózsok között annak a' tudósításnak: miként mérte légyen meg Fran-tzia építő-mester Norry, az Alexandriai mellett lévő Pompéjus' oszlopát? — (Láthatták nállunk is sokak Olvasóink közzül, hogy a' gyerme-kek, hofszukó-kerekdedségü formáju papirossat felzítvén-ki valami mennél szározabb és kön-nyebb veszfzöre, egyik végét ezen papirosnak hegyelletskénn vágják, a' másakra pedig le-tsun-gó papiros-lántzat függesztenek, hogy az egy orrat, ez pedig farkat mutasson. Ezt a' papi-ros-alkotványt ők *Sárkánynak* nevezik, és szép időt töltenek velle. A' közepénn el-nyúló veszfzöne nem éppen középe-pontjához (a' mely pontnak meg-határozására a' gyakorlás már jól meg-tanította őket) egy hofszu vékony spárgát kötnek; ki vízük tágos mezőre; és a' levegőbe, mikor egy kitsiny szél fúv, olyan magosságra fel-tudják a' spárgánál fogva bo-tsátani, a' mennyire tsak a' spárgájok ér. Mely-nek le-írását azért tettük ide, hogy mingyár alább, ilyen *Repülő Sárkánt* kelletik a' *Norry'* elő-adásában érteni). —

„Ezen oszlopnak (igy szoll *Norry*) kevészer történt meg-mérettetése, mely ennek felette a' külömb-külobb iróktól igen bizonytalan módon is adatott elő, fel-inditottak, *Dütetre*, *Protin*, és *Lepere* hazafiakkal együtt, éngemet, hogy *Alexan-driának* oda-hagyása előtt, ezen oszlopnak min-

den féle mértékeit vennök. A' kikötő-hely' Komendánssa hazáfi *Dumanoir*, a' kit meg-kértünk, hogy egy hajóra néhány Tsigákat (*trocleákat*) és ezekhez kivántató köteleket készíttessen, jó fedelemmel viseltetett hozzánk. Sept. 18-dikán reggeli 5 órakór, minekutánna fegyverres késérő csoportot vettünk volna magunk mellé, ezen *monumentum*hoz indúltunk. Első foglalatosságunk volt, hogy mint néhány esztendő előtt mások is tselekedtek, egy 4 lábnyi hosszúságu repülő sárkánt egy spárgánál fogva fel-botsátottunk; de a' sárkányhoz, az ő fel-botsátatódása előtt, egy más hosszú spárgát is kötöttünk. Mikor a' sárkány éppen az oszlop felett lett volna, egyikünk, a' ki ezen második spárga' végét fogta, az oszlopnak által ellenben való oldalához ment; ott a' spárgát a' sárkánnyal együtt, minthogy mi a' másik spárgát utánna botsátgattuk, az oszlopnak lapos-tetejénn (*Capitaléjänn*, vagy karimázatjänn) lassan-lassan le felé huzogatta, míg a' sárkánt a' mi töllünk az egyik végénel fogva tartatott spárgának a' Sárkánkoz köttetve lévő végével együtt, magához egészen le vonta, és a' sárkánt le-oldotta. Minekutánna a' vékony spárgát az oszlop' lapos-tetejénn így kereftül tettük, az után annak egyik végére egy vékonyotska, de a' spárgánál vastagabb kötelet kötöttünk, és a' spárga tulsó végénel fogva, az oszlop' tetejére fel-vonattuk; ezen köté' végére ismét vastagabb kötelet kötöttünk, és annak tulsó végét is le felé huzattatván, így az oszloponn ezt is kereftül tettük, míg végre harmadik izben olyan vastag köté' föggött-le két fölöll az oszlop' tetejéről, a' mely egy embert jól meg-birt. Ennek-egyik végét, az alatt lévő tsigába belé alkattuk, és ezt tekertetvén, egy matrózot (hajós legént), a' ki magát a' köté' másik végére aplikálta, az oszlop' tetejére fel-huzattunk. Ez leg előbb is azt a' zászlót vetette onnét le, melyet Frantzia Indzsinér *Fauval*, az 1689-dik esztendőben, szúrt volt fel oda. Ezen zászlónn,

88 lábnyinak és 9 czolnyinak volt fel-tétetve az oszlop' magossága. Az után keményebb kötél-készületet és jó erős tsigát akasztván oda fel a' mátroz, én is egy deszkánn, mely a' kötél' végéhez köttetett, magamat fel-vonattattam; éngemet követett *Protin* hazafi is; az alatt mások az oszlop' aljának meg-meregetésében foglalatoskodtak; a' Mesterség' Commisziójának sok tagjai, szemlélő bizonyosságai voltak munkánknak, és azután közülök is sokak fel jöttek ezen temérdekségű *Capitalera* (lapos-tetéjre), a' melyenn egy-egy versben heten is állottunk. Mi, az egész oszlop' magosságát 88 lábnyinak és 6 czolnyinak, következés-képpen; a' *Fauval* - és a' mimerésünk - között való különbözést, 3 czólnak találtuk. — (Ez az oszlop, tsak közönségesen neveztetik a' *Pompéjus'* oszlopának: hanem igazábban a' *Severus'* Császár' tiszteletére és emlékezetére építették volt azt az *Alexandriaiak*, a' ki sok jót mutatott hozzájuk. Elég az hozzá, hogy ez egy oly felséges, veres Granitból épült oszlopnak iratik lenni, a' mely valamint Egyiptomban is minden utazóknak figyelmetességit eleitől fogva magához vonta, ugy, ha Európában valamelyik nagy Udvarnak kapuja előtt állhatna, a' tsudálkozásnak sok adó-fizetőit tsálná magához.)

Frantzia Ország.

'A' *Constituzionale planum* valósággal az Öt-százak' Tanátsa béli Törvény-hozó Commiszió' elibe terjesztetett Déc. 13-dikánn: nem tsak, hanem, a' 14-diki Párisi levelek szerént, már a' Vének' Tanátsa béli Commiszió által is helybe hagyatott. A' neve ennek már most, nem Constituzió, hanem *Frantzia Chárta*. Párisban 16-dik-ra volt határoztatva ezen *Frantzia Chártának* közönséges ki-hirdettetése.

A' Párisi tudósításokból a' *Bétsi* Udvari Ujj-ság is a' maga két utóbbi darabjaiban sok tördelékjeit elő hordotta ezen *Frantzia Chártának*. Kevés változásokat ki-véve, ez is ugy ír rolla, mint a'

közelébbi M. Kurirban, a' 737 és 738 levél-oldalokon olvastatott. Hogy t. i. öt féle Hatalmak, u. m: *Törvényhozói, Bé-töltetői, Valosztói, Candidatusi és Birói Hatalmak*, hozódjanak-bé; a' Classifikátzió látszik egy kevésbé értelmesebbnek lenni, úgy, a' mint most olvassuk — t. i: Az 1-ső áll 3 classisokból, melyeknek neveik, *Status Tanács* (ez projectálja a' törvényeket), *Tribunatus* (ez disputál a' projectumok felett), és *Törvényhozó-testi* (ez erősíti-meg vagy veti vissza az előbbenek végzését. — A' 2-dikat formálják, egy fő Consul, a' ki Ministereket, Generálisokat, Követekeket, és Status-Tanács' tagjait nevez. Lesznek még két Adjunctus Consulok; ezeknek csak tanácskozási aktivitások lesznek; mind a' 3 Consulok, megsértethetetlenek, 10 esztendőkre tételnek, az után újra valószthatnak, lesznek testörzőik, és egynek-egynek 500,000 Livra fizetése. — A' 3-dik, az az, a' Váloisztói Hatalom, 80—100 tagokból áll, *Conservateur* nevet visel; ennek tagjai egész életekre valószthatnak, 25 ezer Livra esztendei *terrestris fundus* jövedelemmel; és 40 esztendősnél alóll valók nem lehetnek; az ő foglalatosságaik négy-félék: Ők neveznek *Tribunatus*- és *Törvényhozó-testi* béli tagokat a' *Nemzet Notablesse*i között; Csak ők tehetnek végső határozást a' külömben felelés alatt nem lévő *Törvényhozói* és *Bé-töltetői Hatalmaknak*, *inconstitutió*nális tselekedeteik iránt; A' *Nemzet*' *Notablesse*inek ők a' *Censorjaik*, és azok között minden esztendőnként levethetnek 100-zat; Ők fogják a' felelés alatt lévő fő hivatalbéli büntetés tselekedeteiknek is *Fő Itelő-székét* (a' *Nagy-Yurit*) formálni. — A' 4-dik, vagy *Candidatusi Hatalomnak* neve, *Notables*; ezeknek valószthatásokra csak egyszer fog ölsze gyűlni, a' valószthatói jussal bíró, mint egy 5 millió fejből álló nép, és valószthat 500,000-ret, kiknek neveik *Közönségek*' *Notablesseik*; ezek valószthatnak magok között 50,000-ret, a' kik *Departmentalis Notablesse*eknek neveztetnek; végezetre ezek *harmadszor*

5,000-ret válofztanak magok közzül, és már ezek lesznek a' tulajdon-képpen-való *Nemzet' Notables-sei*. — Ezen 3 classis béli Notablesek közzül fognak ezen-túl minden hivatalokra való személyek válofztódni, t. i: a' Közönségek-béli tizftviselők, az 500,000 Közönségi Notableffeik közzül; a' Departamentális tizftviselők, az 50,000 Dep. Notablesek közzül; a' Nemzeti Tizftviselők pedig (t. i. Consulok, Ministerek, Tribunusok, Senatorok, 's-magok a' Conservateurök, &c.), mind az 5,000 Nemzeti Notablesek közzül válofztatnak.

Paris: — „A' Frantzia Consuláris Országlofzék a' külső Hatalmasságoknál lévő Frantzia követekhez és Agenssekhez küldött Circularék által, egész Európát a' maga állandó békességes tzélozásai felöll igyekezi meg-gyözni. — „Ennek felette az üressen lévő követségi, és Agenssi helyeknek bé-töltetődéseket is sietve munkába vette. — *Alquier*, a' ki régebben *Müncheni* Agens vólt, *Madridba* — Gen. *Beurnonville* pedig *Berlinbe*, a' hová *Bonaparte* már jó ideje, hogy a' maga *Du-Roc* nevü Adjutanssát, a' ki Egiptomban is oda járt véle, különös izenetekkel előre el-küldötte — 's-több mások másuvá — rendeltettek követeknek, és Agensseknek. —

Hogy ki fogna Frantzia országban Fő Consul lenni, a' felett még eddig leg kissebb kérdés sem fordúlt elő a' Párisi Publicumban, melynek nem egyéb az oka, így szollanak az Irók, hanem: hogy eszibe sem jut senkinek, hogy ne *Bonapartét* gondólja. A' második és harmadik Consulok pedig, bizonyos már, így írják, hogy *Cambaceres* és *Lebrün* lesznek.

„Az Anglusok ismét egy ki-szállást próbáltak közelébről Frantzia országnak Napnyugoti partján a' *Vilaine* vizének a' *Gascognei* tengerbe való szakadásánál; a' hova Gen. *Hatri* elejekbe mentén, már verekedések is estek.